LAUSUNTO PERUSTUSLAKIVALIOKUNNALLE

Asia:

- U 69/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisyä ja torjuntaa koskevista säännöistä (COM(2022) 209 final) ja jatkokirjelmä UJ 19/2023 vp.

Perustuslakivaliokunta on pyytänyt minulta asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmistä U 69/2022 vp ja UJ 19/2023. Perustuslakivaliokunta on antanut lausunnon PeVL 53/2022 vp valtioneuvoston kirjelmästä U 69/2022 vp. Perustuslakivaliokunta nosti esille lausunnossaan lähinnä asetusehdotukseen liittyvinä valtiosääntöisinä kysymyksinä luottamuksellisen viestinnän suojaa koskevat kysymykset. Valiokunta piti asetusehdotusta selvästi hyväksyttävänä ja tavoitteiltaan erittäin painavana suojata lapsia verkkovälitteiseltä seksuaaliselta väkivallalta. Kuten perustuslakivaliokunta lausunnossaan ja valtioneuvostokin kirjelmissään ovat nostaneet esille, voivat asetusehdotuksen keinot tavoiteltuihin päämääriin pääsemiseksi tarkoittaa perusoikeuksien rajoittamista. Tässä suhteessa ehdotus onkin merkityksellinen valtiosääntöisessä arvioinnissa ja erityisesti oikeasuhtaisuudessa perusoikeuksien tasapainon kannalta katsottuna.

Valtioneuvoston kirjelmät ja perustuslakivaliokunnan lausunto muodostavat pohjan tälle arvioinnille enkä tässä lausunnossani lähde toistamaan jo aiemmin esitettyjä perustuslakivaliokunnan ja valtioneuvoston kannanottoja, joten annan lausuntoni perustuslakivaliokunnalle lähinnä nostamalla esille oikeasuhtaisuuden ja perusoikeuksien tasapainon kannalta seikkoja, jotka olisi syytä ottaa huomioon asetusehdotuksen käsittelyssä. Edellä esitetty huomioiden lausun asiasta perustuslakivaliokunnalle kunnioittavasti seuraavan:

(1) Ehdotetun asetusten tarkoitus ja tavoite ovat painavia ja tärkeitä lasten suojelemiseksi. Ehdotus rakentuu hyvin monimutkaisten suojamekanismien varaan, jonka perustana näyttäisi olevan osaltaan se, että perusoikeuksiin puuttumista oikeuttavalle sääntelylle luodaan perusteet byrokraattisella suoja- ja valvontamallilla. Tällaisen sääntelyn riskinä voi olla, ettei se loppujen lopuksi ole kovin tehokas, jolloin myöskään asetuksen painaviin tavoitteisiin ei päästä.
(2) Euroopan unionin digitaalisiin palveluihin kohdistuva lainsäädäntö on paisunut viime vuosina. Sääntelyratkaisut ovat pistemäisiä, jolloin kokonaissääntelystä on muodostumassa ja on jo muodostunut digitaalisten palvelujen tarjoajille varsin raskas ja vaikeaselkoinen. Voimassa oleva sääntelykin velvoittaa palveluntarjoajia torjumaan ja tunnistamaan laitonta materiaalia digitaalisista palveluista. Lausuttavana olevan asetusehdotuksenkin suhteen olisi syytä arvioida, voidaanko haluttuihin lopputuloksiin päästä muuttamalla ja täsmentämällä voimassa olevaan digitaalisten palvelujen sääntelyä, kuten tietosuojalainsäädäntöä ja digipalveluasetusta realistisesti täytäntöönpantavalla sääntelyllä monimutkaisen ja hallintoa paisuttavan sääntelyn sijaan.
(3) Asetusehdotuksen arvioinnissa on syytä palauttaa mieliin Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio asioissa C-293/12 ja C-594/12. Unionin tuomioistuin totesi teleyritysten velvollisuudesta säilyttää eräitä viestintään liittyviä tietoja rikoksentorjuntatarkoituksiin. Unionin tuomioistuin katsoi tuolloin säilyttämisvelvollisuuden luovan direktiivin olevan pätemätön, koska unionin lainsäätäjä oli direktiivin antaessaan ylittänyt ne rajat, joita suhteellisuusperiaatteen noudattaminen olisi EU:n perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklan sekä 52 artiklan 1 kohdan kannalta edellyttänyt. Arvioidessaan oikeuksiin puuttumisen hyväksyttävyyttä tuomioistuin kiinnitti huomiota siihen, että direktiivin aineellisena tavoitteena oli myötävaikuttaa vakavan rikollisuuden torjumiseen ja näin ollen lopulta yleiseen turvallisuuteen. Tuomioistuin totesi, että tietojen säilyttäminen vastaa tehokkaasti yleisen edun mukaista tavoitetta. Puuttumisen oikeasuhtaisuutta yleisesti tarkastellessaan tuomioistuin katsoi, että ottaen huomioon yhtäältä henkilötietojen suojan tärkeä rooli yksityiselämän kunnioittamista koskevan perusoikeuden kannalta ja toisaalta direktiivistä tähän oikeuteen kohdistuva puuttumisen laajuus lainsäätäjän harkintavalta käsiteltävässä asiassa

on pieni ja valvonnan on oltava tarkkaa. Pelkkä sinänsä hyväksyttävä ja perustavanlaatuinen yleisen edun mukainen tavoite ei yksin voinut oikeuttaa katsomaan direktiivissä säädetyn kaltaista säilyttämistoimenpidettä välttämättömäksi. Tuomioistuimen mukaan unionin lainsäädännössä on säädettävä selvistä ja täsmällisistä kyseisen toimenpiteen laajuutta ja soveltamista koskevista säännöistä, joissa asetetaan vähimmäisvaatimukset, jotta henkilöillä, joiden tietoja on säilytetty, on riittävät takeet, joiden avulla voidaan tehokkaasti suojata heidän henkilötietonsa väärinkäytön vaaroja vastaan sekä kaikenlaista näiden tietojen laitonta saantia ja käyttöä vastaan. Tarve tällaisista takeista on tuomioistuimen mukaan sitä tärkeämpi, kun henkilötietoja käsitellään automaattisesti ja on olemassa huomattava vaara laittomasta pääsystä näihin tietoihin. Arvioitaessa puuttumisen rajoittamista täysin välttämättömään on lisäksi otettava huomioon, että direktiivi koski kaikkia laajasti käytettyjä sähköisiä viestintävälineitä ja että se kattoi kaikki tilaajat ja rekisteröityneet käyttäjät.

(4) Nyt lausuttavana oleva asetusehdotus ei koske henkilötietojen käsittelyn laajuudeltaan vastaavaa tilannetta kuin edellä mainitussa unionin tuomioistuimen päätöksessä käsitelty direktiivi, mutta asetusehdotus ulottuu kuitenkin hyvin laajaan digitaalisten palvelujen joukkoon, jossa käsitellään päivittäin miljardeja viestejä sekä lähetetään kuvamateriaaleja. Sääntelyehdotus tarkoittaa automaattista käsittely tilanteissa, joissa kysymys on tunnistamismääräyksen täytäntöönpanosta. Kun otetaan huomioon asetusehdotuksen kokonaisuus, muodostuu se varsin epäselväksi suhteessa välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden vaatimusten kanssa. Unionin tuomioistuimen nostamia seikkoja on ilmeisesti pyritty asetusehdotuksessa huomioimaan luomalla varsin monipolvinen, raskas ja byrokraattinen prosessi asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Selvää on, että perusoikeuksien rajoittamista koskevaa sääntelyä ei voida perustella yksin sillä, että suojamekanismit perustuvat monipolviseen valvontarakenteeseen, jonka pohjana kuitenkin toimii varsin yleiselle tasolle jäävä sääntely. Asetusehdotus on joissain määrin ongelmallinen suhteessa niihin tekijöihin, joita unionin tuomioistuin nosti keskeisesti esille tuomiossaan: käsittelyn laajuus, säilytettävien tietojen käyttäjien määrä ja säilytysaika.

(5) Euroopan unionin lainsäädännössä on ajauduttu tilanteeseen, jossa eri toimijoita velvoitetaan erilaisiin toimiin riskiperusteisen arvioinnin perusteella. Tällaista sääntelyä on muun muassa tietosuojalainsäädännössä kuten myös nyt lausuttavana olevassa asetusehdotuksessa. Riskiperusteinen arviointi ja sen takia tehtävät riskien minimointitoimenpiteet jäävät monin osin hyvin subjektiivisten arviointien varaan. Tällainen sääntelykään ei voi johtaa siihen, että subjektiiviset riskiperusteiset arvioinnit johtaisivat yksin perusoikeuksia rajoittaviin toimiin. Tällaisessa sääntelyssä on ongelmana, että riskejä saatetaan yliarvioida, jolloin perusoikeuksiin puuttuvista toimista tulee automaatio. Toisaalta ongelmana voi olla, että riskiperusteiseen arviointiin voi vaikuttaa muun muassa suojatoimia koskevat kustannukset, jolloin riskejä ei välttämättä tunnisteta tai raportoida luotettavasti, jolloin riskiarvioinnin tarkoitus erilaisten oikeushyvien tai toisten perusoikeuksien suojaamiseksi jää vajavaiseksi. Valtioneuvoston jatkokirjelmässä UJ 19/2023 vp laitetaan kuitenkin painoa tälle riskiperusteisuudelle seuraavasti: ”Riskien vähentämiseen liittyvien velvoitteiden vahvistamisen voidaan arvioida vähentävän ehdotetun sääntelyn ongelmallisuutta siltä osin kuin niillä varmistetaan perusoikeuksien kannalta rajoittavimpien toimenpiteiden viimesijaisuus”. Kuitenkin asetusehdotus on riskiarvioinnin ja sen kriteerienkin suhteen hyvin avoin ja tulkinnanvarainen.

(6) Sääntelyn tavoitteena on erityisesti suojata lapsia houkuttelulta seksuaalisiin tarkoituksiin digitaalisissa palveluissa. Sääntely ei varsinaisesti luo mitään erityisiä keinoja, joilla lapsikäyttäjät tunnistettaisiin luotettavalla tavalla. Käytännössä lähes kaikki viestintään tarkoitetut digitaaliset palvelut voivat olla sellaisia, joita käytetään lapsen houkutteluun seksuaalisiin tarkoituksiin. Tässä suhteessa sääntelyn tulisi luoda uskottava mekanismi, jolla digitaalisten palvelujen tarjoajat voivat luotettavasti tunnistaa alaikäiset digitaalisten palvelujen käyttäjät. Tällaisia käyttäjien luotettavia yleiseurooppalaisia tunnistusmenetelmiä ei ole käytössä tällä hetkellä, vaikka digitaaliseen identiteettiin liittyviä hankkeita on unionissa käynnissä. Käyttäjän ikä voidaan luotettavasti varmistaa tyypillisesti vain vahvaa sähköistä tunnistamista käyttämällä. Pelkästään tämän

mekanismin puuttuminen ei nähdäkseni voi johtaa siihen, että esimerkiksi tunnistamismääräyksen alaisesta aineistosta louhitaan tietoja myös sellaisista viesteistä, jotka eivät liity lapsen houkutteluun, vaan täysi-ikäisten väliseen viestintään. Lisäksi asetusehdotuksen 6 artiklassa velvoitettaisiin sovelluskauppojen ja ohjelmistosovellusten tarjoajat tekemään riskianalyysejä siitä, voitaisiinko ohjelmistoja käyttää houkutteluun. Asetusehdotuksen 4 (2) artiklassa ja 6 artiklassa velvoitettaisiin riskiperusteisesti toimiin, jossa henkilön ikä tarkastettaisiin. Kuitenkaan asetusluonnos ei esitä mitään tosiasiallisia mekanismeja, joilla tällainen tarkastus tehtäisiin.

(7) Asetusehdotuksessa ja U-kirjelmissäkin vedotaan perusoikeuksien rajoittamisen perusteella sanaan ”välttämättömyys”, joka on hyvin tulkinnanvarainen käsitteenä. Pelkän välttämättömyysedellytyksen varaan ei voida perustaa sääntelyä, jolla rajataan jotain perusoikeuksiin puuttumista tarkoittavaa toimintaa. Tästä syystä, jos sääntelyssä pyritään luomaan oikeuksia puuttua perusoikeuksiin, ei tällainen puuttuminen voi nähdäkseni jäädä vain sen varaan, että semanttinen välttämättömyysedellytys käsitteenä loisi jotain rajoitteita perusoikeuksiin puuttumiselle. Välttämättömyysedellytykseen tulisikin säätää kussakin asiayhteydessä ne seikat, joihin tätä edellytystä arvioidaan tai suoraan yksiselitteisesti niistä toimista, joilla toteutetaan se, että esimerkiksi arkaluonteisten henkilötietojen käsittely rajautuu vain välttämättömään.

(8) Vastaavalla tavalla käsite ”oikeasuhtaisuus” jää kunkin tulkitsijan arvioitavaksi, jolloin oikeasuhtaisuutta ei nähdäkseni voida pitää millään muotoa perusoikeuksien rajoittamista tarkoittavan sääntelyn rajoituskriteerinä, vaan oikeasuhtaisuuden arvioinnille tulisi säätää kussakin asiayhteydessä ne kriteerit, joihin oikeasuhtaisuuden arviointi perustuu. Oikeasuhtaisuuden arviointi ei voi jäädä yksin laillisuusvalvojien ja oikeuskäytännön varaan, vaan oikeasuhtaisuuden arviointi tulee olla ennakoitavissa. Tällaista sääntelyä ei voida pitää täsmällisenä perusoikeuksia rajoittavana sääntelynä. Asetusehdotus rakentuu kuitenkin oikeasuhtaisuuden varaan, mutta sääntely itsessään jää keinojen suhteen hyvin avoimeksi, jolloin myöskään sääntelyn oikeasuhtaisuutta ei voida varmistaa nyt ehdotetussa muodossa. Kuten valtioneuvosto jatkokirjelmässään UJ19/2023 vp toteaa, että ”oikeudellisten käsitteiden avoimuus ja erityisesti tunnistamismääräyksen perusteella käytettävän teknologian käytön vähimmäiskriteerit jäävät sääntelyn perusteella epäselviksi”.

(9) Asetusehdotuksen 7 artiklassa ehdotetaan säädettäväksi tunnistamismääräyksestä, jolla velvoitettaisiin palveluntarjoaja toteuttamaan 10 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet verkkovälitteisen lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan tunnistamiseksi tietyssä palvelussa. Tunnistamismääräys tarkoittaa, että palveluntarjoajan on analysoitava kuvamateriaaleja, jotka sisältävät lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa sekä ilmeisesti myös viestejä, jotka liittyvät lapsen houkutteluun seksuaalisiin tarkoituksiin. Vaikka asetusehdotuksen 10 (3) artiklassa pyritään yleispiirteisesti ja osin teoreettisestikin rajaamaan käsiteltävien tietojen määrää, johtaa tällainen tiedonlouhinta todennäköisesti laaja-alaiseen henkilötietojen käsittelyyn ja se myös tarkoittaa luottamuksellisen sähköisen viestinnän murtamista.

(10) Riippuen analysoitavan materiaalin sisällöstä, voi analysointi kohdistua esimerkiksi arkaluonteisiin tietoihin. Siten viestintään liittyvien tietojen käsittely voi sisältää myös tietosuoja-asetuksen tarkoittamia erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ja valtiosääntöisesti arvioiden arkaluonteisia tietoja. Tästä syystä ehdotus kohdistuu yksityiselämän suojaan ydinalueeseen henkilötietojen käsittelyssä (PeVL 37/2013 vp). Tämän johdosta esimerkiksi tällaisia tietoja sisältävien rekisterien perustamista on arvioitava perusoikeuksien rajoitusedellytysten, erityisesti rajoitusten hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden, kannalta (PeVL 29/2016 vp). Edelleen perustuslakivaliokunnan mukaan arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (ks. esim. PeVL 55/2022 vp, PeVL 3/2017 vp). Sääntelyehdotus nojaa abstraktiin teknologiaan, jonka pitäisi täyttää asetuksen varsin yleiselle tasolle ja ehkä julistuksenomaisiksikin jäävät vaatimukset. Tällainen sääntely ei voi luoda pohjaa sille, että luottamuksellisen sähköisen viestinnän suojaa lähdettäisiin murtamaan kovin laaja-alaisesti. Silloin, kun on selvää, että kysymys on vakaviin rikoksiin liittyvien tapausten selvittämisestä, voidaan myös pitkälle meneviä keinoja käyttää luottamuksellisen viestinnän

suojaan puuttumiseksi lakiperusteisesti esimerkiksi lapsiin kohdistuvissa törkeissä rikoksissa (PeVL 26/2014 vp). Nyt kuitenkin näyttää siltä, että kysymys ei ole vielä tässä vaiheessa siitä, että varsinaisesti tutkittaisiin mitään rikosta, vaan analysoidaan sääntelyssä tarkoitettua materiaalia ja analysointi toteutetaan palveluntarjoajan toimesta. Perustuslain 10.4 §:n mukaan lailla voidaan säätää välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkinnassa, oikeudenkäynnissä, turvallisuustarkastuksessa ja vapaudenmenetyksen aikana sekä tiedon hankkimiseksi sotilaallisesta toiminnasta taikka sellaisesta muusta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta. Nähdäkseni nyt ehdotetulla tavalla tilanteet, jotka tarkoittavat tunnistamismääräyksen johdosta luottamukselliseen viestintään puuttumista, eivät ole perustuslain 10.4 §:ssä tarkoitetulla tavalla vielä rikoksen selvittämistä. Lisäksi ensivaiheessakin tehtävän tiedonlouhinnan voidaan jossain määrin katsoa puuttuvan luottamuksellisen viestinnän suojaan, jos sen toteuttaminen edellyttää esimerkiksi viestien ja kuvamateriaalin salauksen purkamista. Valtioneuvosto toteaa jatkokirjelmässä, että ”Ehdotukseen liittyy runsaasti oikeudellista epävarmuutta siitä, pystyttäisiinkö tunnistamismääräyksen perusteella käytettävä teknologia kohdentamaan siten, että kansalaisten käyttämien palveluiden piirissä tapahtuva viestiliikenteen käsittely olisi riittävän kohdennettua perustuslain ja perusoikeuskirjan tulkintakäytännön edellyttämällä tavalla”.

(11) Automaation käyttö itsessään voi jo muodostaa riskejä perusoikeuksien suojalle, kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössäkin on todettu. Perustuslakivaliokunta on todennut, että luottamuksellisen viestin salaisuuden suojaan puuttumisen tulee olla mahdollisimman kohdennettua ja rajattua (PeVL 35/2018 vp) eikä perustuslain 10.4 § mahdollista yleistä, kohdentamatonta ja kaikenkattavaa tietoliikenteen seurantaa. Asetusehdotuksessa laitetaan tämä luottamuksellisen viestintään puuttuminen ja laajuus sen varaan, minkälaista teknologiaa tunnistusmääräyksen täytäntöönpanossa käytetään. Näyttää siltä, että tunnistamismääräystä koskeva ehdotus ei ole oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään, vaikka päämäärän saavuttaminen onkin lasten suojelemiseksi painava.

(12) Merkitystä on myös sillä, miten tunnistamismääräystä koskevaa teknologiaa käytetään. Jos se tarkoittaa sähköisen viestinnän kyberturvallisuuden heikentämistä, kuten salausmenetelmien heikennystä, voidaan ehdotusta pitää yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta riskialttiina. Edelleen kyberturvallisuuteen tehtävät heikennykset mahdollista myös muille kuin viranomaisille mahdollisuuden päästä hyvin arkaluonteisiin viesteihin ja aineistoihin, jotka eivät ole edes nyt lausuttavana olevan sääntelyn piirissä. Jatkovalmistelussa tulisikin varmistaa, ettei keinovalikoima johda luottamuksellisen viestin suojan vaarantumiseen kokonaisuudessaan pantaessa täytäntöön asetuksen mahdollisesti luottamuksellisen viestin suojaan puuttuvaa sääntelyä. Valtioneuvosto kylläkin käsittelee asiaa jatkokirjelmässään, mutta siinä ei ole muodostettu varsinaisesti Suomen kantaa asiaan. Kuitenkin kyberturvallisuuden heikentämiseen liittyvät toimet ovat merkityksellisiä useiden perusoikeuksien kannalta katsottuna sekä kyberturvallisuuden loukkauksista johtuvat vaikutukset erityisesti yksityiselämän suojaan.

(13) Merkille pantavaa on myös sillä, että asetusehdotuksen 22 artiklassa ei ole säädetty selkeitä säilytysaikoja kerätyille tiedoille, vaikka ne olisivat arkaluonteisia. Säilytysaikojen määrittely jää palveluntarjoajien vastuulle. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt eri yhteyksissä säilytysaikojen määrittelyn selkeyteen sekä säilytysaikojen määräytymisen perusteisiin mm. unionin sääntelyehdotusten yhteydessä (esim. PeVL 13/2017 vp, PeVL 28/2016 vp, PeVL 18/2014 vp, PeVL 21/2013, PeVL 11/2008 vp)

(14) Asetusehdotuksen 11 artiklan mukaan ”komissio voi yhteistyössä koordinoivien viranomaisten ja EU-keskuksen kanssa ja julkisen kuulemisen jälkeen antaa ohjeita 7–10 artiklan soveltamisesta ottaen asianmukaisesti huomioon erityisesti asiaankuuluvan teknologian kehityksen sekä tavat, joilla kyseisten säännösten soveltamisalaan kuuluvia palveluja tarjotaan ja käytetään”. Tällainen sääntelymalli voi johtaa siihen, että epäselvän ja vaikeaselkoisen unionin sääntelyn tosiasiallinen sisältö jää komission ja muiden unionin toimielinten erilaisten ohjeiden ja kannanottojen varaan. Siltä osin kuin tällainen lähtökohdiltaan soft law -sääntely johtaa

perusoikeuksien rajoittamista koskevan sääntelyn tosiasiallisen sisällön luomiseen ja käytännössä sitovaan sääntelyyn, ei voida pitää hyväksyttävänä, koska se tarkoittaa käytännössä tarkentavaa ja delegoitua normiantoa komissiolle tai muulle unionin toimielimelle. Merkitystä on myös sillä, että julkisen vallan käytön on perustuttava perustuslain 2.3 §:n nojalla lakiin.

(15) Valtioneuvosto nostaa esille jatkokirjelmässään arvioita sääntelyn suhteesta perustuslain 124 §:ssä säädettyyn julkisen hallintotehtävän antamiseen yksityiselle. Kansallisessa valtiosääntöisessä arvioinnissa perustuslain 124 §:n julkisen hallintotehtävän käsitettä on tulkittu hyvin laajasti ja osin ideologisestikin koskien myös puhtaasti sopimusperusteista ja yksityisten yritysten hoitamaa toimintaa. Mikäli lähdettäisiin tässä sääntely-yhteydessä tulkitsemaan digitaalisen palvelun tarjoajien tiettyjä tehtäviä julkisiksi hallintotehtäviksi, joutuisi Suomi tulkintoineen hyvin omintakeiseen tilanteeseen. Koska kysymys on yhteiseurooppalaisesta sääntelystä ja suoraan sovellettavasta oikeudesta, ei Suomi yksin voi ryhtyä kääntämään yksityisille suunnattuja tehtäviä kansallisen laajan tulkinnan perusteella virkamieshallintoon kuuluviksi tehtäviksi, joiden antamisesta tulisi säätää lailla ja ottaen huomioon hallinnon yleislainsäädäntö virkavastuineen.

(16) Koska nyt lausuttavana oleva asetusehdotus merkitsee perusoikeuksiin puuttumista, tulisi Suomen jatkoneuvotteluissa huolehtia siitä, että asetusehdotuksen sisältöä selkeytetään muun muassa täytesanoja, kuten ”tapauksen mukaan”, vähentämällä. Tällainen epäselvä kieli on omiaan lisäämään tulkintavaikeuksia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevaan sääntelyyn. Tämä on myös merkityksellinen perusoikeuksien toteuttamisen kannalta katsottuna (esim. PeVL 70/2022 vp, PeVL 45/2016 vp). Erityisesti on syytä kiinnittää huomiota siihen, että osa artikloista muodostuu epäselväksi sen suhteen, koskevatko ne ainoastaan laitonta kuvamateriaalia vai myös houkuttelua.

Vantaalla 8.10.2023

Tomi Voutilainen
julkisoikeuden professori, dosentti